

THE ISSUE CONTAINS:

Proceedings of the 8th
International Scientific
and Practical Conference

**CURRENT ISSUES AND PROSPECTS
FOR THE DEVELOPMENT OF
SCIENTIFIC RESEARCH**

Orléans, France
19-20.11.2023

SCIENTIFIC COLLECTION
INTERCONF+

No 39 (179)
November, 2023

Scientific Collection «InterConf+ »

No 39(179)

November, 2023

THE ISSUE CONTAINS:

Proceedings of the 8th International
Scientific and Practical Conference

CURRENT ISSUES AND PROSPECTS
FOR THE DEVELOPMENT OF
SCIENTIFIC RESEARCH

ORLÉANS, FRANCE

November 19–20, 2023

UDC 001.1

S 40 *Scientific Collection «InterConf+»*, 39(179): with the Proceedings of the 8th International Scientific and Practical Conference «Current Issues and Prospects for The Development of Scientific Research» (November 19-20, 2023; Orléans, France) / comp. by LLC SPC «InterConf». Orléans: Epi, 2023. 596 p.

ISSN 2709-4685

DOI 10.51582/interconf.19-20.11.2023

EDITOR

Anna Svoboda

Doctoral student
University of Economics;
Czech Republic
annasvobodaprague@yahoo.com

COORDINATOR

Mariia Granko

Coordination Director
LLC Scientific Publishing Center
«InterConf»; Ukraine
info@interconf.center

EDITORIAL BOARD

Temur Narbaev (DSc in Medicine)
Tashkent Pediatric Medical Institute,
Republic of Uzbekistan;
temur1972@inbox.ru

Nataliia Mykhalitska (PhD
in Public Administration)
Lviv State University of
Internal Affairs; Ukraine

Dan Goltzman (Doctoral student)
Riga Stradiņš University;
Republic of Latvia;
goltzman.dan@inbox.lv

Katherine Richard (DSc in Law),
Hasselt University; Kingdom of Belgium
katherine.richard@protonmail.com;

Bashirov Ansar (Doctor of Medicine),
EMIH of Almaty region,
Republic of Kazakhstan

Stanyslav Novak (DSc in Engineering)
University of Warsaw; Poland
novaks657@gmail.com;

Kanako Tanaka (PhD in Engineering),
Japan Science and Technology
Agency; Japan;

Mark Alexandr Wagner (DSc. in Psychology)
University of Vienna; Austria
mw6002832@gmail.com;

Elise Bant (LL.D.),
The University of Sydney; Australia;

Richard Brouillet (LL.B.),
University of Ottawa; Canada;

Kamilə Əliağa qızı Əliyeva (DSc
in Biology)
Baku State University;
Republic of Azerbaijan

Dmytro Marchenko (PhD in Engineering)
Mykolayiv National Agrarian University
(MNAU); Ukraine;

Svitlana Lykholat (PhD in Economics),
Lviv Polytechnic National University;
Ukraine

Viktor Yanchenko (PhD in Pharm. Sc.),
T.H. Shevchenko National University
«Chernihiv Colehium»; Ukraine

Rakhmonov Aziz Bositovich (PhD in Pedagogy)
Uzbek State University of World Languages;
Republic of Uzbekistan;

Mariana Vereskliia (PhD in Pedagogy)
Lviv State University of Internal Affairs;
Ukraine

Dr. Albena Yaneva (DSc. in Sociology
and Antropology),
Manchester School of Architecture; UK;

Vera Gorak (PhD in Economics)
Karlovarská Krajská Nemocnice;
Czech Republic
veragorak.assist@gmail.com;

Polina Vuitsik (PhD in Economics)
Jagiellonian University; Poland
p.vuitsik.prof@gmail.com;

Alexander Schieler (PhD in Sociology),
Transilvania University of Brasov;
Romania
alexanrds.schieler@protonmail.ch

George McGrown (PhD in Finance)
University of Florida; USA
mcgrown.geor@gmail.com;

Vagif Sultanly (DSc in Philology)
Baku State University;
Republic of Azerbaijan

Please, cite as shown below:

1. Surname, N. & Surname, N. (2023). Title of an article. *Scientific Collection «InterConf+»*, 39(179), 21-27. <https://doi.org/10.1080/interconf...>

This issue of Scientific Collection «InterConf+» contains the materials of the International Scientific and Practical Conference. The conference provides an interdisciplinary forum for researchers, practitioners and scholars to present and discuss the most recent innovations and developments in modern science. The aim of conference is to enable academics, researchers, practitioners and college students to publish their research findings, ideas, developments, and innovations.

Scientific Collection «InterConf+» and its content are indexed in:

Index Copernicus; Google Scholar; WorldCat; OUCI (Open Ukrainian Citation Index); CrossRef; Semantic Scholar; Mendelej; Scilit; OpenAIRE (pan-European research information system), etc.

© 2023 Authors

© 2023 Epi

© 2023 LLC SPC «InterConf»

TABLE OF CONTENTS

BUSINESS ECONOMICS

	Giguashvili G. Makasarashvili T. Khorquashvili T. Orjonikidze N.	GEORGIA IN THE GLOBAL ECOSYSTEM AND THE MAIN PRIORITIES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT	9
	Драчук Ю.З. Зеркаль А.В. Сталінська О.В. Амоша О.О. Драчук М.О.	НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ КРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА	19

REGIONAL ECONOMY

	Melikova L.A. Aliyev S.T.	ECONOMIC-HISTORICAL ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF KARABAKH (18–21 CENTURIES)	38
	Сақун А.Ж. Шербаков А.В.	СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	47

INTERNATIONAL ECONOMICS AND INTERNATIONAL RELATIONS

	Orujov E.Z.	PANDÉMIE DE COVID-19 : LA TRANSITION DE LA MONDIALISATION À L'HYPER MONDIALISATION	55
---	-------------	--	----

MANAGEMENT

	Yıldırım Y.T. Akbarov T.	STRESS MANAGEMENT IN ORGANIZATIONS: AN ANALYSIS OF THE MEDICAL SECTOR	67
	Гетьман О.О. Неделчев І.Ю. Парфенюк А.М.	ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ КЛАСТЕРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	77

FINANCE AND CREDIT

	Tchiotashvili D. Chitadze K. Orjonikidze N.	INTEGRATING CLIMATE CHANGE AND REGULATING BUDGET PROCESSES IN GEORGIA	83
---	---	--	----

ACCOUNTING AND AUDITING

	Пристемський О.С.	КОНТРОЛЬ ЗА ТОВАРНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ	92
	Сақун А.Ж.	НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ РОЗУМІННЯ КОНТРОЛЮ ЯК БАГАТОАСПЕКТНОЇ КАТЕГОРІЇ	99

ACCOUNTING AND AUDITING

 DOI 10.51582/interconf.19-20.11.2023.009

Контроль за товарными операциями на предприятиях торговли

Пристемський Олександр Станіславович¹

¹ доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва,
обліку та фінансів;
Херсонський державний аграрно-економічний університет; Україна

Анотація.

У статті розглянуто особливості контролю за товарними операціями на підприємствах торгівлі. На шляху трансформації економіки України в умовах ринкових відносин виникає чимало проблем та перешкод, що стосуються підвищення ефективності діяльності торговельних підприємств. Оскільки ринкова система породжує принципово нові моделі та форми господарювання, то нагальною є проблема ефективного та раціонального використання матеріальних ресурсів підприємства. Товарні операції на підприємствах торгівлі є основою фінансово-операційної діяльності. Приділено увагу принципам контролю за товарними запасами підприємства. Управління товарними запасами неможливе без проведення їх обліку, контролю та аналізу, оскільки в процесі обліково-аналітичної діяльності формується методична та інформаційна база, що необхідно для прийняття відповідних управлінських рішень.

Ключові слова:

контроль
товарні операції
торговельне підприємство
управління
ресурси

ACCOUNTING AND AUDITING

Товарні запаси є одним з основних елементів оборотного капіталу торговельних підприємств. Забезпеченість підприємства цим видом ресурсів сприяє безперервному обслуговуванню споживачів. Важливого значення при цьому набуває контроль за зберіганням товарів на всіх етапах товароруку.

Контроль виступає одним із методів управління підприємством, суть якого полягає у порівняння фактично одержаних результатів із плановими для визначення ймовірних відхилень та з'ясування причин їх утворення. Управління запасами повинно бути спрямоване на підвищення рентабельності та швидкості обігу вкладеного капіталу. Для цього у процесі управління товарними запасами завжди вирішуються такі завдання: визначення цілей управління, аналіз стану товарних запасів; оперативний облік і контроль стану товарних запасів; здійснення економічних та організаційно-технічних заходів із формування та регулювання товарних запасів і підтримання їх на оптимальному рівні (у певній відповідності з обсягом і структурою його продажу) [1].

Головними передумовами для контролю за товарними операціями є: наявність складів, комор або майданчиків, спеціально обладнаних та призначених для зберігання товарних запасів; розміщення товарів за секціями та групами на складах для можливості контролю їх наявності, а також швидкого приймання та відпуску в торгівлю. Управління товарним асортиментом забезпечується за допомогою підтримки на складах оптимальної кількості товарів та їх номенклатури, які потрібні для постійного постачання оптових торговельних підприємств до роздрібних торговельних мереж.

Об'єктом управління на підприємствах торгівлі виступає рух товарних та матеріальних ресурсів, грошових коштів, нематеріальних активів та зобов'язань, які піддаються вартісній або натуральній оцінці. Ключовим елементом контролю на складах є управління зберіганням товарів, що включає в себе: управління зберіганням; визначення місць для зберігання товарів; їх пошук під час відпуску за замовленнями покупців.

Велику увагу на підприємствах як роздрібною, так і оптовою торгівлі, приділяють детальному аналізу економічних процесів та показників фінансово-господарської діяльності, а також чинникам, що впливають на динаміку їх змін. Ефективність

ACCOUNTING AND AUDITING

механізму керування та контролю за товарними ресурсами підприємства залежить від якісного проведення аналітичної роботи, раціональності та обґрунтованості економічного аналізу. Аналіз товарних операцій дає змогу прогнозувати показники економічної ефективності підприємства та планувати його подальшу діяльність. Виявлено, що для забезпечення управління бізнес-процесів торгівлі необхідна нова модель обґрунтування інформації, яка разом з адекватним представленням економічних явищ забезпечить усіх менеджерів необхідним матеріалом у найбільш зручній формі для ефективного прийняття рішень. У сучасних умовах такою системою є управлінський облік, який функціонує як інформаційна база управління [2].

Стосовно торгівельного бізнесу, то основне направлення управлінського обліку є складання кошторисів витрат, своєчасне виявлення відхилень від кошторисів, систематичний аналіз руху запасів (товарів) та прийняття управлінських рішень на підставі оцінки витрат. Крім того, управлінський облік виконує функції контролю, організації, мотивації та планування [3, 4].

Контроль діяльності торговельного роздрібного підприємства здійснюється за такими напрямками:

- контроль кількісного і вартісного обліку товарів;
- контроль надходження і вибуття товарів для підприємства і розрахунків із постачальниками;
- контроль наявності товарів і руху на складах;
- контроль прибутків і витрат підприємства;
- порядок формування та контроль фінансових результатів торгового підприємства.

До основних засад (принципів) контролю за товарними запасами підприємства відносять: відповідальності, підконтрольності, своєчасного інформування про стан запасів, збалансованості, обмеження інтересів, компетентності, чесності, сумлінності, відповідності, сталості, регламенту, взаємодії та координації. До функцій контролю за товарними запасами підприємства належать наступні: інформаційна, аналітична, контролю процесу реалізації (збуту), забезпечення збереження товарних запасів тощо.

Контроль обліку товарних запасів та їх переоцінки доцільно здійснювати за такими етапами:

ACCOUNTING AND AUDITING

- 1) визначення раціональності формування товарних запасів, придбаних за первісною вартістю;
- 2) оцінка доцільності методів списання товарних запасів;
- 3) оцінка та перевірка методології обліку товарних запасів у системі документообігу, первинного обліку, реєстрів синтетичного та аналітичного обліку товарів.

Найважливішим засобом і методом як внутрішнього, так і зовнішнього контролю за товарними запасами є інвентаризація. За результатами її проведення визначаються наявність та стан матеріальних цінностей, а також звіряються фактичні показники запасів з даними бухгалтерського обліку. Відповідальність за організацію та проведення інвентаризацій лежить на керівникові підприємства, тоді як за її результати – на матеріально відповідальних особах.

Для проведення інвентаризаційної роботи на підприємствах розпорядчим документом їх керівника створюються постійно діючі інвентаризаційні комісії у складі керівників структурних підрозділів, головного бухгалтера, які очолюються керівником підприємства або його заступником. Наявність цінностей при інвентаризації встановлюється шляхом обов'язкового підрахунку, зважування, обміру у порядку їх розміщення у певному приміщенні. Інвентаризація має проводитися у присутності матеріально відповідальних осіб [5].

Також нерідко проводять контрольні інвентаризації з метою підвищення відповідальності інвентаризаційних комісій за якість і результати своєї роботи. Результатами інвентаризації можуть бути:

- повне співвідношення фактичних даних з даними бухгалтерського обліку;
- надлишки – фактичні залишки більші від облікових;
- нестачі – фактичні залишки менші від облікових.

Нестачі в основному виникають внаслідок товарних втрат, які спричинені нераціональним використанням товарів чи продукції, в результаті чого зменшується кількісна маса товарів та їх споживчі властивості. Інакше кажучи, товарні втрати – це втрати від зменшення маси товарів і погіршення їх якісних характеристик в результаті транспортування, зберігання, переробки та реалізації, виражені в грошовій формі.

ACCOUNTING AND AUDITING

Досить поширеною причиною нестач є природний убуток. До нього відносять такі явища, які виникають без участі «людського фактору»: випаровування, висихання, вивітрювання, розпилування, витікання тощо. Оскільки матеріально відповідальна особа чи будь-хто інший не може передбачити завчасно розмір таких втрат, підприємствами застосовуються норми природного убутку. Такі норми, в свою чергу, не можуть застосовуватися для більшості промислових та деяких продовольчих товарів (наприклад, консервні вироби), які не мають природного убутку.

Ще однією формою фінансового та документального контролю виступає ревізія. Це всебічна перевірка фінансово-господарської діяльності підприємства з метою встановлення законності, раціональності та ефективності прийняття управлінських рішень. Ревізія є найпоширенішою формою внутрішнього контролю, має чітко визначений правовий статус та сприяє зростанню ефективності діяльності підприємства. Ревізія відрізняється від інших перевірок контролюючим суб'єктом та підконтрольним об'єктом [6].

Основні завдання ревізії товарно-матеріальних цінностей: аналіз виконання завдання товарообороту, зменшення витрат, підвищення рентабельності підприємства; перевірка правильності документального оформлення господарських операцій; контроль за проведенням інвентаризації та її результатами.

Важливим методом перевірки та контролю даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності підприємства є аудит. Його метою є встановлення правильності, своєчасності, законності відображення руху товарів у бухгалтерському обліку відповідно до чинного законодавства та внутрішнього порядку організації [7].

Впровадження аудиторських перевірок товарних запасів на підприємствах торгівлі дає змогу здійснити удосконалення облікового процесу шляхом оптимізації роботи бухгалтерії та інших структурних підрозділів. В процесі проведення аудиту формується перелік порушень, які на підсумковому етапі перевірки знаходять своє відображення у висновку аудиторської перевірки торговельного підприємства.

Залежно від осіб, відповідальних за проведення аудиторської перевірки, розрізняють зовнішній та внутрішній

ACCOUNTING AND AUDITING

аудит. Зовнішній аудит проводиться, як правило, спеціальними аудиторськими фірмами та спрямований на перевірку дотримання правил бухгалтерського обліку та звітності, стан внутрішнього контролю, виконання економічних та інших завдань, дотримання підприємством законодавчих та нормативних актів України. Внутрішній аудит здійснюється внутрішньою аудиторською службою підприємства, яка перевіряє ефективність внутрішнього контролю, повноту заповнення та своєчасність подання фінансової звітності, дотримання внутрішніх облікових процесів та процедур.

Оскільки товарні запаси як об'єкт аудиту входять в якості складової частини до сумарних активів підприємства, то при розробці методики аудиту товарних запасів необхідно враховувати певні загальні характеристики діяльності підприємства (вид діяльності, зовнішнє середовище, особливості системи обліку і внутрішнього контролю тощо). Таким чином, загальна модель аудиту товарних запасів повинна складатися з наступних стадій:

- 1) вивчення загальної інформації щодо підприємства;
- 2) оцінка властивого ризику та ризику невідповідності внутрішнього контролю;
- 3) складання програми аудиту товарних запасів;
- 4) проведення аудиторської перевірки товарних запасів;
- 5) оцінка зібраних доказів та складання аудиторського висновку [8].

Основними завданнями торговельного підприємства є найбільш повне забезпечення споживачів товарним асортиментом, реалізація товарних операцій як з оптовими, так і з роздрібними покупцями, а також чіткий контроль за такими операціями. Темпи зростання обсягу реалізації продукції, покращення її якості безпосередньо впливають на витрати і прибуток торгового підприємства [9].

Отже, управління товарними запасами передбачає жорсткий контроль за їх зберіганням, переміщенням та запобіганням втрат від пошкоджень, псування тощо. Управління та контроль за товарними операціями є невід'ємною складовою процесу управління торговельним підприємством, оскільки від того, наскільки ефективно здійснюватиметься цей процес, буде залежати рівень рентабельності, витрат, ліквідності та платоспроможності підприємства. Контроль виступає одним із

ACCOUNTING AND AUDITING

методів управління підприємством, суть якого полягає у порівняння фактично одержаних результатів із плановими для визначення ймовірних відхилень та з'ясування причин їх утворення. Найважливішим засобом і методом як внутрішнього, так і зовнішнього контролю за товарними запасами є інвентаризація. За результатами її проведення визначаються наявність та стан матеріальних цінностей, а також звіряються фактичні показники запасів з даними бухгалтерського обліку. Від ефективності здійснення управління та контролю буде залежати рівень рентабельності, витрат, ліквідності та платоспроможності підприємства.

References:

- [1] Апопій В.В., Міщук І.П., Ребицький В.М., Рудницький С.І. Організація торгівлі: підруч. 3-тє вид. Київ, 2009. 632 с.
- [2] Сакун, А., Пристемський, О. (2023). Аргументування ролі облікової політики як системоутворюючого інструменту в бухгалтерському просторі підприємництва. *Scientific Collection «InterConf+»*, (30(143)), 80–90.
- [3] Alina Zh. Sakun, Iryna V. Perevozova, Olha H. Kartashova, Oleksandr S. Prystemskiy, Andrii S. Mokhnenko, "Innovative Paradigm of Management Accounting and Development of Controlling in the Entrepreneurship" *Universal Journal of Accounting and Finance*, Vol. 9, No. 4, pp. 548–564, 2021. DOI: 10.13189/ujaf.2021.090403.
- [4] Sarapina, O., Sakun, A., Prystemskiy, O., Iarova, L., Marmul, L. (2020). Improving the Methodology of Financial and Accounting Support for Business Activities. *International Journal of Management*, 11 (6), 838–846.
- [5] Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: Навч. посіб.-К.: "Знання", 2015.– 647 с.
- [6] Рогозян Л.Є., Вахлакова В.В. Ревізія і контроль: Навч. посібн. – Алчевськ: ДонДТУ, 2008. – 209 с.
- [7] Подмешальська Ю.В. Удосконалення оцінки якості внутрішнього контролю на підприємстві / Ю.В. Подмешальська // *Економічний вісник ЗДІА: збірник наукових праць*. Запоріжжя. 2012. № 2. С.106–114.
- [8] Занько Б. М. Облік, аналіз та аудит товарних запасів на підприємствах торгівлі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.06.04 "Бухгалтерський облік, аналіз та аудит" / Занько Борис Михайлович – Київ, 2001. – 20 с.
- [9] Пристемський О.С., Сакун А.Ж. Теоретико-методологічні аспекти обліку товарних операцій на підприємствах торгівлі. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки) №1(Вип.47)*, 2023. С. 164–175.

ICV = 88.21 /100
Index Copernicus Value

Certificate Number
No-2319010

CERTIFICATE OF PARTICIPATION

The Certificate confirms 18 hours of remote work on the preparation of scientific article. The organizing committee recommends to award a 0,6 ECTS credits for participant for being involved.

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference are available on a website:
<https://archive.interconf.center/index.php/2709-4685/issue/archive>

We are honored to present this certificate to

Oleksandr Prystemskyi

for participation in the
VIII International Scientific and Practical Conference
CURRENT ISSUES AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC RESEARCH
held on November 19-20, 2023 in Orléans, France.

and for publishing a scientific article
**КОНТРОЛЬ ЗА ТОВАРИМИ ОПЕРАЦІЯМИ
НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ**

OPEN ACCESS

